

KS

Warszawa, dn. 21. IX. 1920 r.

PLANE

T A J N E

4858
257

1 załącznik.

Za zgodność:

W. z. Matuszewski m.p.

SZKOLENIE REZERWISTÓW WOJSKA POLSKIEGO
 ADJUTANTA GENERALNEGO
 WARSZAWA
 DL. 4858/5 dnia 13/IX 1920 r.
 1. Wydział

90

POSELSTWO POLSKIE
w WIEDNIU.
ATTACHE WOJSKOWY.

Poufne!

R a p o r t N r . 21 .

Wiedeń, dnia 14 września 1920 r.

*42-
Kuntz-Ripke*

- 1). Misja rosyjskich sowjetów Dra
Warszawskiego w Wiedniu.
- 2). Bułgarja.
- 3). Rumunja.

Wiedeń, dnia 14 września 1920.

MISJA ROSYJSKICH SOWIETÓW Dra WARSZAWSKIEGO

W WIEDNIU.

W ślad za mojim raportem 20 w niniejszej sprawie przesyłam najnowsze informacje:

Obserwację bolszewickiej misji Dra Warszawskiego na IV.Belvederegasse 34 przeprowadza mój zaufany w dalszym ciągu i dowiedział się o następujących danych:

1.) Wymieniony w mojim poprzednim raporcie sekretarz Dra Warszawskiego, o którym doniosłem, że nocuje w budynku tutejszej partji komunistycznej na Alserstrasse 67, nazywa się jak to w międzyczasie skonstatowano Luefschütz, ma około 30 lat i jest ożeniony z Polką z Rosji. Mieszkanie ma w XVII obwodzie na Beheimgasse 30, gdzie również mieszka jego matka jako dozorczyńi domu. Luefschütz miał być w czasie wojny rezerwowym kadetem c. i k. 84.p.p.

W czasie utworzenia misji Dra Warszawskiego zajęty on był przyjmowaniem stron tutejszej partji komunistycznej na Alserstrasse, gdzie również i jego żona jako manipulantka i maszynistka miała posadę.

2.) Mąż zaufania partji komunistycznej przebywający w poczekalni ma się nazywać Józef Bittner w wieku około 30 lat, stanu wolnego, zamieszkały u swego szwagra Rajmunda Warbanika Rechte Wienzeile Nr.233. Miał on niedawno powrócić z Rosji.

3.) W sprawie szerzenia propagandy w obozie jeńców rosyjskich na Heinrich Collingasse zdołałem dowiedzieć się, że propagandę tą uprawiają obecnie bardzo intensywnie.

Dowódcą obozu ma być niejaki Hic.

Oficerem łącznikowym między obozem a Belvederegasse

ma być niejaki Lebinger, rzekomo były kapitan.

Tak Hic, jak i Lebinger mają być komunistami z przekonania. Lebinger kieruje propagandą i odsyła wszystkich powracających z niewoli, o których przekonał się, że są komunistami na Belwederegasse, gdzie ich dokładnie wypytują o wrażenie odniesione w Sowjeckiej Rosji, a to głównie w sprawach robotniczych, aprowizacji, religijnych i t.p. Również starają się poznać zapatrywania powracających z niewoli na obecne stosunki w Austrii i różnicę ich ze stosunkami w Sowjeckiej Rosji.

4.) 6.września skonstatował mój zaufany, że o godzinie 10¹/₂ rano przyjechał na Belwederegasse 34 samochód A-672 i wysiadł z niego elegancko ubrany mężczyzna niosący torbę z aktami. Osobnik ten udał się na pierwsze piętro i tam przez 1¹/₂ godziny pozostał. Idąc jednak na górę spotkał pewnego członka misji, któremu pokazywał jakieś broszury, nad których treścią obaj długo debatowali. O godzinie 12-ej wyjechał wymieniony z Belwederegasse na ulicę Graben, gdzie oczekiwał go na rogu jakiś mężczyzna. Mój zaufany śledził go i tam i zauważył, że grupa żołnierzy czeskich lub ukraińskich przechodząc tą samą ulicą, pierwszemu z nich oddawała honory wojskowe. Obserwację i wysłędzenie tożsamości tego osobnika prowadzi się w dalszym ciągu i po uzyskaniu pewnych danych natychmiast zaraportuję.

Tego samego dnia przybył na Belwederegasse także samochód A-629, w którym siedziało 2 mężczyzn, lecz samochód ten zatrzymał się kilka domów dalej i dopiero wtedy obaj ci panowie piechotą do domu Nr.34 weszli i tam około 20 minut bawili. Jak skonstatowano samochód ten jest własnością niejakiego inżyniera Józefa Rap XVII.Braungasse 27.

5.) W ostatnich czasach panuje w domu Belwederegasse 34. większy ruch jak na Alserstrasse 67 i jest bacznie strzeżony przez komunistów.

6.) Dr. Warszawski był dawniej członkiem rosyjskiej partji socjalistycznej, następnie przeszedł do bolszewików i obecnie należy do najskrajniejszego ich skrzydła.

Pewien człowiek, utrzymujące z Drem Warszawskim dość zażyłe stosunki opowiadał memu zaufanemu o rozmowie, którą z nim miał w związku z obecnymi wypadkami na froncie.

Dr Warszawski, który przy końcu sierpnia z powodu klęsk bolszewickich w złem był usposobieniu, w ostatnich dniach ma lepsze nadzieje. Mówi on, że wojska bolszewickie nie poniosły takich klęsk jak to gazety ~~maximilijs~~ donoszą i jest pewny, że swą siłę i sprawność bojową już odzyskały.

Dr Warszawski jest nawet zdania, że sytuacja polityczna i wojskowa bolszewików obecnie jest korzystniejsza jak kiedykolwiek przedtem. Ofenzywa, którą obecnie bolszewicy przygotowują wypadnie w lepszych dla nich warunkach politycznych i postawi świat przed nową wielką „niespodzianką”. Ma nadzieję i jest pewny, że łatwo uda się zaprowadzić w Polsce system rad bolszewickich a nawet uważa, że w Polsce lepsze są do tego warunki jak w Rosji. Zdaniem jego pełny temperamentu Polak łatwiej da się nakłonić do przewrotu bolszewickiego jak flegmatyczny i spokojny Moskal. Pozatem ludność w Małopolsce jest z rządów z wielu powodów niezadowolona i łatwo ją dla bolszewizmu zyskać.

Dr Warszawski miał się wyrazić, że rozruchy na Szlaku Górny i chaos w Cieszyńskim są odwetem bolszewików.

Na wzmiankę, że tam głównie momenta narodowościowe polsko niemieckie względnie polsko-czeskie główną odgrywają rolę, przyznał to wprawdzie, lecz powiedział, że do takich środków musiano się chwycić, by dopiąć do wytkniętego

cela, t.j. do krzewienia na w ten sposób przygotowanym gruncie propagandy bolszewickiej. W ten sposób zdaniem Dra Warszawskiego łatwo uda się uzyskać u robotników niezadowolenie z obecnych stosunków i chęć zmiany ustroju na bolszewicki.

Wiedeń, dnia 14 września 1920.

B U Ł G A R J A .

Wiadomości te pochodzą z biura informacyjnego tut. partji monarchistycznej „Legitymistów”, złożonej przeważnie z byłych oficerów sztabu gen. armji austr.-węg., i arystokracji, którzy rozporządzając dość poważnymi środkami materjalnymi i mając wielkie fachowe wiadomości i stosunki są o wydarzeniach w państwach ościernych bardzo dobrze poinformowani.

Partja ta dąży wszystkimi siłami do obwołania w odpowiedniej chwili monarchji w Austrii pod berłem Habsburgów.

I.

D z i a ł p o l i t y c z n y .

A.) Polityka zewnętrzna.

Główną troską w polityce zewnętrznej Bułgarji jest obecnie los Tracji.

Według postanowień Ententy, tak zachodnią Trację, należącą dawniej do Bułgarji, jakoteż wschodnią, będącą pod panowaniem tureckiem, przyznano Grecji. Ani Bułgarzy ani Turcy nie są skłonni do zastosowania ^{się} do tego rozstrzygnięcia. Jedni i drudzy wspierając się nawzajem przedsiębiorają wszystko, by przeszkodzić obsadzeniu Tracji przez Greków.

Faktem jest, że na zgromadzeniu zwołanem przez paszę Dzeaf Tajar jednogłośnie postanowiono stawiać czynny opór nawet z bronią w rękę. Pod kierownictwem głównodowodzącego paszy Dzeaf Tajar z Adrianopola utworzono rząd „Samodzielnej Tracji”, składający się z 5 Turków i 4 Bułgarów, z czego widać, że pod tym względem Turcy Bułgarom idą ręką w rękę.

Wojska Paszy Tajar stoją nad wschodnim brzegiem Maricy. Ilość ich szacują od 25.000 do 86.000 ochotników, w rzeczywistości jednak armja ta ma wynosić tylko 30.000 żołnierzy.

Sily zbrojne Teofil Beja, w tem około 4.000 artylerzystów miały przekroczyć Maricę i osadziły się silnie na zachodnim brzegu. Bułgarzy ze swej strony wspierają akcję Turków przez bandy, które operują na wschód od Adrianopola i wzdłuż Ardy. Nadto miało się przyłączyć do wojsk paszy Tajara przeszło 200 oficerów bułgarskich, między tymi także generał Protogerov, który objął organizację band ochotniczych.

Oprócz tego pasza Mustafa Kemal wspiera tę akcję i jak dzienniki donoszą, udało mu się przetransportować wojska na europejski brzeg Marmara. Kunałe dostało się w jego posiadanie jeszcze w maju.

Mimo to Grecy obsadzili część przyznanych im obszarów a mianowicie zachodnią Trację aż do Maricy, a na północy aż do Ardy. Według ostatnich wiadomości ich przednie strażę stoją przed Adrianopolem i Dimotika. Armja Grecka jest dość silną aby przeszkodzić zabiegom turecko-bułgarskim, jednak opór tych ostatnich przedstawia poważne niebezpieczeństwo dla Grecji ze względu na to, że wielką część armji musiano użyć do obsadzenia Smyrny jakoteż okolicy tego miasta. Załogi tej Grecy nie mogą zmniejszyć, w celu użycia jej na innym froncie, z powodu ciągłych ataków paszy Mustafy Kemala.

Dyktatura Wenizelosa powoduje coraz to większe niez-

dowolenie wśród ludności cywilnej, wśród wojska zaś, upada duch coraz bardziej, wskutek większych lub mniejszych klęsk na froncie. Tego rodzaju sytuacja wewnętrzna przyczynia się coraz bardziej do podniecenia pierwiastku rewolucyjnego, głęboko już zakorzenionego.

Według zapatrywania Bułgarów, na Bałkanie nie będzie tak długo spokoju, dopuki Tracja nie dostanie niezależności i dopóki byt Bułgarji nie zostanie w ten sposób umożliwiony, że ci otrzymają wolny dostęp do morza. Byłoby to jednak wykluczonem, gdyby Grecy rzeczywiście objęli Trację w swe panowanie. W interesie niezawisłości Tracji pod francuskim protektoratem rozwija się silną propagandę. Następstwem tego, jak się spodziewają, będzie wkrótce okupacja przez Bułgarów.

a). Francuzi.

Wojska francuskie prawie że opróżniły Trację, cofając się ku Konstantynopolowi, z chwilą kiedy Grecy posunęli się naprzód. Ci bowiem prosili Francuzów o pomoc w akcji przeciw Turkom i Bułgarom, co jednak nie stało się zadość ich życzeniom. W najbliższym czasie opuszczają wojska francuskie i Bułgarję a zostanie tylko komisja reparacyjna.

Francuzi nie cieszyli się szczególną sympatją Bułgarów, przedewszystkiem dlatego, że reprezentanci francuscy w Bułgarji nie odznaczali zbyt wielkimi zdolnościami, jakoteż traktowali Bułgarów nie bardzo uprzejmie. Francuzi spostrzegli się co jest przyczyną tego rodzaju stosunku między nimi a Bułgarami, przeto chcą swój błąd naprawić. W tym celu pousuwali z Bułgarji nieukwalifikowane czynniki, przeciw którym zwracało się niezadowolenie. Dalej przez odpowiednie, sympatycznie brzmiące artykuły, często umieszczane w prasie francuskiej starają się pozyskać sym-

patję Bułgarów, jednak dotychczas nie można zauważyć zmiany w nastroju tychże.

Zresztą Francuzi rozwijają swą czynność bardzo intensywnie w kierunku jak najsilniejszego zabezpieczenia swych interesów. Pod firmą „Gallia” utworzyli biuro handlowe, które ma za zadanie nawiązanie stosunków handlowych między Bułgarią a Francją. Wielu członków tego towarzystwa osiadło już na stałe w Bułgarii. Kupiectwo jednak trzyma się zdala od nich, starając się podjąć z powrotem kroki do nawiązania handlu z Austrią i Niemcami.

b). Austria i Niemcy.

Wskutek bogatych zbiorów^w Bułgarii Austria i Niemcy spodziewają się obecnie wielkiego dowozu zboża, za co by im mogli dostarczyć w drodze kompensacji maszyny rolnicze i przedmioty przemysłowe. Obecnie Austria ma otrzymać z Bułgarii około 20.000 ton maki kukurudzianej. Dużo sobie także obiecują, z rozpoczynającego się rozwoju komunikacji na Dunaju. Dotychczasowy prezydent Bułgarskich ministrów Stambuliński, widząc, że od faworyzowanej Ententy pomoc nie nadchodzi, przestał pałać taką nienawiścią ku Niemcom. Nie przedstawiał on sobie pokoju w tej formie, dlatego też jego rozczarowanie jest tem większe, zwłaszcza wobec rozwiązania kwestji Trackiej w ten sposób.

Zmiana kierunku polityki Stambulińskiego da się zauważyć na przykład w tym fakcie, że dawni germanofilscy ministrowie i posłowie, przy objęciu teki przez Stambulińskiego zaarrestowani, obecnie są wypuszczeni na wolną stopę pod pretekstem, że korzystają z ogólnej amnestji jako przestępcy polityczni.

Dalej Stambuliński zezwolił na otwarcie z powrotem klubów niemiecko-bułgarskiego i austro-węgiersko-bułgar-

skiego, który rozwiązał w roku 1918. Kluby te podjęły swe czynności na nowo.

c). Rosja.

Większą część uciekinierów rosyjskich przewieziono ze Sefji na prowincję. Zostali tylko tacy, którzy są tam na posadach n.p. inżynierzy, lekarze, profesorzy. Między uciekinierami jest wielu takich, którzy nie mają żadnych dochodów, i z wypłacanego zasiłku żyć nie mogą. Wskutek tego znaczną ich część wniosła podania do Trockiego ^{z prośbą} o amnestję i pozwolenie powrotu do Rosji obiecując się poddać istniejącemu porządkowi.

Gen. Wrangel wysłał do oficerów przebywających w Bułgarji rozkaz z wezwaniem natychmiastowego wyjazdu do Sebastopola. W przeciwnym bowiem razie zabrania im noszenia munduru.

Noszono się z planem internowania wszystkich rosyjskich uciekinierów we Warnie i utworzenia z nich rosyjskiej kolonji. Tam mieliby oni oczekiwać swego wyjazdu do ojczyzny.

d). Serbja.

W Carybrodzie wśród kolejarzy i policji granicznej przeważa pierwiastek serbski - zarząd jednak jest w rękach bułgarskich.

Stambuliński usiłuje wprowadzić stosunki z państwem S.H.S. na dobre tory. Akeja ta jest dopiero w stadium początkowym, nie wiadomo jeszcze jakim skutkiem będzie uwieńczona.

e). Rumunja.

Stambuliński wysłał znakomitego dyplomata nazwiskiem ~~Nedkov~~ Nedkov do Rumunji. Dyplomata ten znany z wielkiej uprzejmości, daje wszelkie gwarancje, że sto-

sunek między Bułgarią a Rumunią da się przyjaźnie ukształtować, tak, że Bułgarzy zapomną ~~x~~ ~~xx~~ całkiem o przyszłości i kwestja Dobrudży nie wyjdzie więcej na porządek dzienny.

f). Włochy.

Włosi są Bułgarom najsympatyczniejszymi z pośród wszystkich państw Ententy. Zdaje się dlatego, że mają wspólnego wroga, którymi są Serbowie i Grecy. W każdym razie Włosi idą Bułgarom we wszystkim na rękę.

B. Polityka wewnętrzna.

Stanowisko Stambulińskiego zostało silnie podkopane ustawą podatkową. Rolnicy chętnie uchwalili podatki, ale płacić niechęć. Wiedzą o tem dobrze, że położenie finansowe państwa musi być doprowadzone do porządku, jednak o to nie troszczą się wcale. ~~Wiedzą~~ Nie chcą nawet zrozumieć, że sami na tem wiele cierpią, jeżeli stosunki finansowe państwa nie są uregulowane.

Gdyby upadł rząd Stambulińskiego, wówczas jest pewnem, że do steru przyjdzie partja wojskowa. Na razie Stambuliński jest panem sytuacji i każdy wrogi kierunek tłumi energicznie. Udało mu się to tem łatwiej, ponieważ dotychczasową policję całą zwolnił, a utworzył ją z wiernie mu oddanych uzbrojonych relików.

Cały gabinet składa się z agrarjuszy. Komuniści tworzą silną opozycję i wykorzystują każdą sposobność aby rząd skompromitować.

Parlament pracuje bardzo intensywnie. Przyjęto ustawy o podwyższeniu płac oficerom, o naprawieniu gościńców, o przydzieleniu uciekinierom gruntu z domen państwowych. Dalej uchwałę celem pielęgnowania chowodli jedwabników, popierania kultury win i owoców, wresz-

ganizacji policji granicznej.

a). Komunizm.

Komuniści pracują razem z demokratami i starają się wykorzystać obecne rozgoryczenie z powodu uchwały podatkowej dla partyjnych korzyści. Silnie agituja za pomocą kartek ulotnych i dzienników komunistycznych, których mają 10 do dyspozycji.

b). Położenie gospodarcze.

Finanse państwa są bardzo nadwyrężone, deficyt przekracza 22 miljardy. Budżet na 1920 r. wynosi 3 miljardy. Bułgarzy obiecują sobie wiele z tegorocznych bogatych zbiorów, licząc się z wielkim exportem. Zamierzają oni swoje produkty rolne sprzedać nie za pieniądze, ale w drodze kompensacji wymienić przede wszystkim za maszyny rolnicze, których brak daje się zawsze odczuwać.

II.

S p r a w y w o j s k o w e .

Już z końcem maja rozchodziły się pogłoski w Bułgarji o mającej nastąpić mobilizacji. Stambuliński wieści te energicznie zdemontował i oświadczył, że Bułgarzy chcą żyć ze sąsiadami w jak najlepszej zgodzie i w żaden sposób nie będą się wdawali w rozpoczęcie jakichkolwiek kroków wojennych.

Rada ministrów powołała do życia komisję złożoną z żołnierzy, celem rozglądnięcia istniejących przepisów wojskowych i ewentualnego przerobienia w duchu nowoczesnym. #

Noszą się także z zamiarem zmilitaryzowania kolejarzy.

Petraktacje odnośnie repatrjacji jeńców wojennych znajdujących się w Grecji, dotychczas pozostały bez rezultatu. Ze Serbji powracają co chwilę pojedyncze transporty. Rząd grecki oświadczył, że za każdego Greka zatrzymanego w Bułgarji, szczególnie oficerów i podoficerów, zatrzyma 2 Bułgarów. Liczba jeńców wojennych bułgarskich znajdujących się jeszcze w Grecji przenosi 15.000 ludzi.

Chociaż likwidacja armji jest w toku, następują dalsze powołania obowiązanych pod broń. Ententa cierpi to na razie. Ostateczne stanowisko w tej sprawie zajmie komisja repatrcyjna, która na wkrótce przybyć do Bułgarji. Niema żadnych pozytywnych danych, jakoby Ententa zezwoliła na utrzymanie armji opartej na dawnych przepisach co do służby wojskowej.

RUMUNJA.

Z tego samego źródła co dzisiejszy mój referat o Bułgarii otrzymałam i niniejszy o Rumunji. Jakkolwiek referat ten datowany 1 września 1920 zawiera wiele wiadomości dawnej daty i podanych już w komunikatach informacyjnych Biura Ewid. II Oddz. N.D.W.P. przesyłam i ten w przepuszczeniu, że on dla celów ewidencyjnych i porównawczych wielką wartość mieć może.

Sprawy wewnętrzne.

Po długich ciężkich agitacjach przedwyborczych przeprowadzone zostały wybory do Rady Państwa i Senatu a to w Królestwie Bessarabji i na Bukowinie z końcem maja, zaś w Siedmiogrodzie i Banacie z początkiem czerwca. Wybory te jak przepuszczano - przyniosły wielkie zwycięstwo stronnictwom rządowym. Wszystkie partje popierające rząd występowały z hasłem utrzymania porządku i wspólnej pracy, podczas gdy partje opozycyjne postawiły jako główny cel demokrację. Zręczna taktyka wyborcza rządu i doskonale prowadzona przez Avarescu i tow. propaganda potrafiły łatwo złamać wpływ partji opozycyjnych, a to głównie rumuńskiej partji narodowej w Siedmiogrodzie.

Wybory odbyły się w całym państwie w wielkim porządku. Mając przed oczyma dotychczasowe walki przedwyborcze, nie można powiedzieć, że ostatecznie wybory odbyły się przy jawnym terrorze i nęzkach, jednak rządowe zarządzenia administracyjne tak dalece ważne były, że głównie w Siedmiogrodzie im zwycięstwo rządu przypisać należy.

Wynik wyborów był następujący:

w Królestwie, Bukowinie i Bessarabji, - Siedmiogrodzie i Banacie		
Partja Ludowa:	159 mandatów	56 mandatów
Demokratyczna federacja		
Jorge Lupu:	34 "	--
Partja chłopska Bessarabji	25 "	--
Rum. partja nacjonalistów Siedmiogrodu	--	21 "

w Królestwie, Bukowinie i -- Siedmiogrodzie i Ba-
bessarabji, nacie.

Liberalni:	7 mandatów	2 mandaty
Socjaliści:	14 "	5 "
Partja chłopska Siedmiogrodu:	--	4 "
Partja Saska (Saechsische P.):--		6 "
Niem. narodowi:	1 "	--
Szwabska partja auto- nomiczna:	--	2 "
Narod. żydowska:	1 "	--
Bezpartyjni:	4 "	--
Do powtórnych wy- borów:	3 "	25 "
Razem	248 "	121 "

Z tych należą do partji rządowych 215 posłów partji lu-
dowej i 9 liberalów czyli razem 224.

Do opozycji: 34 federalistów, 25 posłów bessarabskich,
21 siedmiogrodzkiej partji narodowej, 19 socjalistów ra-
zem 99.

Bezpartyjnych i niezdecydowanych 19.

Wybory do Senatu wypadły następująco:

Partja ludowa:	86 mandatów	28 mandatów
Federaliści	11 "	--
Siedmiogrodzcy na- cjonalisci:	--	11 "
Liberalni	--	1 "
Siedmiogrodzka partja chłopska:	--	1 "
Socjaliści:	1	2
Szwabi	--	1 "
Saksonczycy:	--	2 "

Bezpartyjni:	1 mandat	1 mandat
Do powtórnych wyborów:	--	5 mandatów

Razem:	99 mandatów	52 "
--------	-------------	------

Z tych popierają rząd:	115
należą do opozycji:	25
niepewnych:	11.

Na uwagę zasługują następujący posłowie:

Węgierscy: Fekete Andreas, adwokat i journalista, Fáy József, właściciel ziemski, Szabó Gabrjel były sędzia stanu i Petoe Móses rolnik, wszyscy wybrani jako członkowie partji ludowych. Zywioł węgierski zachował się biernie i tak, że w niektórych okolicach bardzo mała ilość Węgrów brała udział w wyborach. N.p. w Kolosvar na 80.000 uprawnionych do głosowania miało jedynie 507, w Nagyvarad na 100.000 tylko 353 zaś w Temesvarze wszystkiego 1362 wziąć udział w głosowaniu.

Z partji saskiej zostali wybrani: Dr. Fryderyk Kenner w Kronstadsie, Dr Artur Konnert w Bystrzycy, Dr Wilhelm Binder w Mediasz, Rudolf Brandsch w Hermannstacie i inni. Partja ta brała dość wielki udział w wyborach, jednakowoż dało się zauważyć zmniejszenie ilości jej członków.

Z partji „Szwabów” wybrani zostali Dr Kasper Mutl w Módos i Franciszek Kreuter w Billéd.

Z posłów socjalistycznych wybrano 3 w Bukareszcie, a to Cristescu, Toma Dragie i Moscovici.

W Temesvarze wybrany został Franciszek Geistlinger redaktor tamt. gazety robotniczej i sekretarz partji socjalistycznej. Avarescu ostro przeciw niemu występował.

W Petrozsény wybrano Józefa Csizsara, sekretarza tamt. związku robotników górskich, w Szatnar Józefa Daseal, sekretarza związku rzemieślników prywatnych, w Ujared zaś Józefa Mayera, socjalistę.

Avarescu wybrany został w kilku okręgach Królestwa i Siedmiogrodu. Z wyboru w Temesvarze zrezygnował, zaś w Naszod zwyciężył go kandydat partji nacjonalistycznej Oanea.

W Nagyvarad obrano Goga Octaviana (Stronnictwo ludowe).
" Marámarosszig obrano Min. Krentoianu(" ").
" Bukareszcie " Take Janescu
" Kolozsvar " Dra Sokol Aurel(" nacjonal.
" Gyslu " Dra Amos'a Franku (radykałne stron-
nictwo chłopskie) popie-
rujące Avarescu).
" Arad " Pop Csicsó (Stronnictwo nacjonal.)
" Lugos " Imbreane Avran(Stronnictwo ludowe).

W Lugos kandydatura Bratianu, który zresztą wybranym został w Bukareszcie upadła, na korzyść pomocnika piekar-
skiego Józefa Gregearu.

Uwagi godne wyniki wyborów do Senatu.

W królestwie: Láhovari, Matej Cantacuzino, gen. Valescu Zamfirescu, obrany ministrem dla spraw zewnetrznych (wszyscy ze stronnictwa ludowego) socjalista Grigorevici i Mistor.

Siedmiogród: w Brassó - Artur Poloni, saksońska partja

w Torda - Binder Alfred "

w Arad - Mueller Karol, szwabska partja.

w Temesvar- Gabiriel (socjalista),

w Csakova - Ranceanu, minister wojny.

w Udvarhely - obrano barona Ludwika Daniela

z programem partji ludowców.

Przeglądając wyniki wyborów, można zauważyć wielkie niepowodzenie i klęskę partyj historycznych. Partja libera-
łów, która od dziesiątek lat była u steru polityki Rumunji,
tracąc już w ubiegłym roku 100 głosów, pozostała teraz tylko
mało znaczącą partją z 9 głosami. Mając na względzie jednak

jej wielkie bogactwa i znakomitych członków, można przypuszczać iż ona z czasem dojdzie do pierwotnej władzy.

Partje konserwatywno-progresywna Marghilomana i nacjonalno demokratyczna Take Janescu zlały się z partją ludową.

Dość silne i znaczne zastępstwo otrzymali nacjonałiści Jorga Lupus i bessarabska partja chłopska. Największą klęskę poniosła siedmiogrodzka rumuńska partja narodowa, nie mając obecnie nawet w opozycji dostatecznego wpływu, podczas gdy w poprzednim parlamencie wielką władzę miała.

Mandaty socjalistów w stosunku do ich liczby są bardzo znikome. Gdyby nie silne przeciwdziałanie rządu, który wobec nich używał jak najostrzejszych środków, byłiby pewnością tak w Królestwie jak i w Siedmiogrodzie niejednokrotnie wyszli zwycięsko. W Siedmiogrodzie rząd w wielu okręgach wyborczych unieważnił wprost wybór kandydatów socjalistycznych, nie wydawał socjalistom kartek do głosowania i t.d. Dzienniki socjalistyczne grożą ogłoszeniem skandalicznego postępowania czynników rządowych przy wyborach.

Obrani posłowie nacjonalistyczni mogą mieć tylko charakter reprezentacyjny. Polityczny cel Brandsch'a „Związek Niemców rumuńskich” nie mógł także odnieść skutku ponieważ liczba saskich posłów zmniejszyła się znacznie a mianowicie z 15 zeszła na 6. Szwabska partja autonomiczna (Muth) nie zgodziła na połączenie swych planów z Brandschem, zaś ręka w rękę idąca frakcja t.zw. „Roesserpartei” nie mogła uzyskać ani jednego mandatu.

Udział ludności w wyborach był teraz o wiele większy aniżeli w poprzednich. I tak gdy podczas wyborów w jesieni nie głosowało z jakich 30 % upoważnionych do głosowania, podczas gdy w obecnych tylko 15 % ludności zachowywało się biernie. Powodem tego była prowadzona na większą skalę agitacja. Wyjątek stanowiły jedynie powiaty węgierskie, w których w głosowaniu brała udział tylko znikoma liczba.

Planowane otwarcie parlamentu ~~na~~ 10, 15, następnie 20, nastąpiło dopiero 22 czerwca.

Po stwierdzeniu wyniku wyborów stanęła na pierwszym planie rekonstrukcja gabinetu. Chciał stronnictwo rządowe miało stanowczą większość, jednak Szef gabinetu porozumiewał się najpierw z partjami mającymi mniejszość w parlamencie, głównie zaś z siedmiogrodzką partją nacjonalistyczną. Celem jego było pozyskanie tej partji na swą stronę. Rokowania te pozostały bez rezultatu. Ku ogólnemu przerażeniu rozpoczął Avarescu, celem uzupełnienia swego gabinetu rokowania z nacjonaldemokratami Take Jonescu, którymi w końcu uzupełnił swój gabinet.

Takie postępowanie Avarescu wywołało niezadowolenie wszystkich a nawet partji Avarescu dlatego, że w skład gabinetu weszli ludzie stronnictwa, które nie jest nawet zastąpione w parlamencie. (10 obranych „Takistów” przyjęło program Avarescu). Jako powód s ego postępowania podaje Avarescu, iż jeszcze w jesieni zawarł z Take Jonescu umowę, że jeżeli jego stronnictwo stanie u steru rządu, to pozwoli zwolennikom Take'za na zastępstwo w tymże.

Obecny gabinet przedstawia się następująco:

Prezydent: Avarescu,

Sprawy wewnętrzne: Argentoianu (Stronnictwo ludowe) przedtem minister skarbu.

Ministerstwo Wojny: Gen. Rascanu (były minister wojny Gabinetu Generalów i Gabinetu Vajda).

Ministerstwo Spraw Zewnętrznych: Take Janescu.

Ministerstwo Oświaty: Negulescu Piotr (Stronnictwo ludowe)

Ministerstwo Kultury i Sztuki: (Nowopowstałe) Octavian Goga ludowiec.

Ministerstwo Komunikacji: (Nowopowstałe) gen. Valeanu stronnictwo ludowe.

Ministerstwo Robót publicznych: Creceanu (Takista).

Ministerstwo Skarbu: Titulescu (Takista) dotychczas delegat Misji Pokojowej.

Ministerstwo Rolnictwa: Gudalba (stronnictwo ludowe) niezmi-
nione.

Ministerstwo dla Spraw robotniczych: Trancu Jassy 3 "

Ministerstwo Handlu: Tasleanu " "

Minister dla Siedmiogrodu: (bez teki) Moesonyi Antoni

Minister dla Bukowiny: br. Starcea.

Minister dla Bessarabji: Serghie Nita.

Dobra Państwa: Garofflid.

Sekretarz państwowy dla odbudowy i aprowizacji: Anatanasiu.

Projektowany na prezydenta parlamentu jest ~~Ksaxxi~~
Zamfirescu, dotychczasowy minister spraw zewnętrznych, pre-
zydentem senatu zaś gen. Coanda, były członek misji pokojo-
wej.

Od ukończenia wojny światowej nie mogła zewnętrzna
polityka rumuńska znaleźć wytycznej drogi i kierunku, któ-
rymi by dążyć miała. Liberalowie obaleni z powodu wątpli-
wości co do ich polityki zagranicznej, administracyjny zaś
Gabinet Generalów i następny Gabinet Vajda musiał ustąpić
wobec trudności w sprawach wewnętrznych. Avarescu'owi uda-
ło się pozyskać dla siebie potężną partję i tą doprowadzić
podczas wyborów do zwycięstwa. Biorąc pod uwagę wielką
ilość głosów rozporządza rząd taką większością iż można
przypuszczać, że spokojny bieg i zgodny kierunek w zarzą-
dzeniach jest zapewniony nawet na dłuższy przeciąg czasu.
Biorąc pod wzgląd jednak wewnętrzną konstrukcję stronnictwa
ludowego ukazuje się zewnętrzna spójność w zupełnie innem
świecie. Avarescu dotychczas nie wypowiedział jeszcze swe-
go programu i zwycięstwo partji ludowej należy przepisać
jedynie popularności Avarescu.

Stronnictwu brakuje zgodnej politycznej spójności
i świadomości partyjnej i jasno określonych wytycznych.
Przyszłe plany i cele Avarescu są na razie jeszcze osłonięte
tajemnicą. Zwyjątkiem silnie centralistycznego kierunku nie

można było zauważyć wytycznej linii tak na polu polityki wewnętrznej jak i zagranicznej. Po zebraniu się parlamentu na pierwszym planie muszą stanąć pytania dotyczące zarządu i wątpliwem jest czy stronnictwo ludowe podczas walk sejmowych utrzyma swoją jedność. Przyjęcie Takistów w skład Gabinetu wywołało już niezadowolnienie w jednej części ludowców i grupa złożona z 35 posłów okazuje już silną skłonność do wystąpienia ze stronnictwa.

Same osobiste właściwości przymioty Avarescu nie dają pewnej gwarancji do długiego utrzymania się jego rządu. On jest bardzo zręcznym taktykiem, który potrafił dobrze wyzyskać swą popularność przed tłumami i krytyczne położenie ubiegłych miesięcy. Brak mu jednak tych głębokich moralnych przymiotów, któreby jako rezultat mogły doprowadzić do stałego kierunku w polityce.

Jeśli obserwuje się nowy rumuński parlament z tego punktu widzenia zachodzi wątpliwość, czy Rumunja przez nowe wybory weszła na drogę ostatecznej konsolidacji.

W stosunku do Madziaryzmu ukazuje rząd Avarescu pewną łagodność. Podczas agitacji wyborczych robili politycy częste obietnice i przyrzeczenia co do poprawy położenia Węgrów w Rumunji. Tych obietnic nie można jednak brać na serio, ponieważ głównym celem ich było pozyskanie węgierskich wyborców dla danej partji. Avarescu wspominał podczas jednej z mów agitacyjnych o autonomji dla Szekler i jednej gubernji. Według tego miały by 4 Szekler komitaty tworzyć samodzielną całość, i oddzielną radę państwa z siedzibą w Székelyudvarhely. Prezesem miałby być George Bernádi na stanowisko gubernatora tego samodzielnego kraju Szekler projektują Józefa Fáy.

Wszystkie próby rumuńskiego rządu, by złamać bierny upór Węgrów w Siedmiogrodzie i zmusić ich do czynnego udziału w polityce obróciły się w niwecz. Także próby Węgrów

sprawyających Rumunom a nawet Siedmiogrodzka Grupa węgierskich komunistów emigrantów Emmerich Robez i t.d. nie wywarły żadanego wpływu na szerokie warstwy węgierskich robotników.

Ruch socjalistyczny, który za rządów Vajda silnie się rozwijał, a któremu minister spraw wewnętrznych Lupu po cichu sprzyjał, walczy obecnie z wielkimi trudnościami. Partja socjalistyczna usiłująca wystąpić przeciwko Avarescu swą dotychczasową metodą t.j. strajkiem, spotkała się jednak niespodziewanie z gwałtownym oporem rządu. Walka przeciągała się przez miesiące. rozpoczęli ją robotnicy kolejowi strajkiem, do którego poparcia seszwano wszystkie organizacje robotnicze. Gdy jednak rząd wystąpił z silnymi środkami, partja socjalistyczna wyczerpana ze środków materialnych musiała uleść. Same wybory okazywały już, że rząd nie jest skłonny do ustępstw na korzyść partji socjalistycznej i będzie usiłował zgnieść jej wrogą państwu czynność.

Z taką samą energją wystąpił rząd przeciwko agitacji bolszewickiej, którą udało mu się chwilowo zgnieść. W Besarabji wykryto bolszewicką organizację i prasa rumuńska z tego powodu szczeje, by rząd mógł z większą energją wystąpić przeciw Besarabji, gdzie wybrano najwięcej posłów opozycyjnych. W Rumunji na razie nie ma żadnych widoków na większą socjalistyczną lub bolszewicką ruchawkę.

W gminie Belenpes i okolicy były poważne i krwawe rozruchy. Ludność tych obszarów od niepamiętnych czasów wyjeżdżała na roboty polne w głąb Węgier, by w ten sposób zarobić na życie. Wskutek zamknięcia granicy stało się to niemożliwe i wywołało ogromne niezadowolenie. Ludność występując przeciw kandydatom partji Avarescu i nacjonalistycznej wybrała komunistę Jana Petringenara, którego rząd dnia 7 czerwca uwięził a wybór unieważnił. To było iskrą do

wybuchu rozruchów. Lud złość swą skierował w pierwszej mierze przeciw popom i nauczycielom. W czasie tych zaburzeń niano zabić dwóch ~~popów~~.

P o l i t y k a z e w n ę t r z n a .

Miniony miesiąc upłynął bez żadnych ważniejszych zmian i wypadków. Najbardziej piekącą była kwestja polityki wewnętrznej. Prawdopodobnie Avarescu nie przepisuje sprawom zewnętrznym tak długo wielkiej uwagi dopóki sprawy wewnętrzne nie będą należycie uregulowane.

Względem Węgier opinja publiczna od czasu ratyfikowania pokoju nieco złagodniała, chociaż na razie niema żadnych widoków do obopólnego zbliżenia się. Wyjazd Teodora Mihalyi przeznaczonego na posła w Budapeszcie prawdopodobnie odroczone.

Co do opinji względem Serbji, to ta od czasu załatwienia kwestji spornej w sprawie Banatu znacznie się poprawiła.

Z powodu obopólnego zbliżenia się Avarescu ze Stambulińskim wzwały przyjaźni z Bułgarją zacieśniają się coraz bardziej. W Bukareszcie posłem Bułgarskim jest Nedkoff. Pewna dokładnie o nim poinformowana osoba wystawia o nim taką opinję: Nedkoff jest człowiekiem dobrze znanym w rumuńskich kołach towarzyskich, który się stara cały świat przekonać, że Bułgarzy zapomnieli już o przeszłości i kwestję Dobrudży nie będą na nowo traktować.

Stosunki Rumunji z Czechami są bardzo przyjazne i przychylne. Posłem rumuńskim w Pradze jest były sekretarz rumuńskiego Poselstwa w Paryżu, zaś członkami Misji wojskowej są major Cecchi i kptn Popescu.

Wzajemne stosunki Rumunji z Polską nie są takimi jakimi być powinny stosunkowo jak wymagają tego blizkie sąsiedz-

RUSSIAN
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

RUSSIAN
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

two i wspólne sprawy zwłaszcza względem Rosji. Rozpoczęte układy z początkiem kwietnia w czasie polskiej ofensywy stanęły w martwym punkcie. Nawet w czasie niepowodzeń na froncie Polacy nie stawiali propozycji Rumunii do uderzenia na Rosję.

Stosunek Rumunii do Bolszewickiej Rosji nie jest jasno zadeklarowany. Zdaje się, że Averescu nie czuje się zupełnie bezpiecznym ze strony Rosji i stara się wejść z nią w przyjacielskie stosunki.

Rumunia na mocy rozporządzenia konferencji pokojowej może przeznaczyć do komisji mającej nadzór nad cieśninami tureckimi tylko jednego przedstawiciela. Prasa rumuńska a zwłaszcza dzienniki partji liberalnej kwestję tą ciągle z wielkiem niezadowoleniem komentują.

Układy Lucaciu ze stolicą papieską wypadły bardzo korzystnie również uregulowano wzajemny stosunek instytucji kościelnych i kulturalnych byłego Królestwa.

Sprawa wymiany znajdujących się w obiegu koron, lei niemieckich i rubli rosyjskich nie została ostatecznie załatwioną. Minister Skarbu zawarł układ z upoważnienia rady ministrów z Banca Nationale, na mocy którego państwo otrzymało pożyczkę w kwocie 5 miliardów lei na pokrycie wymiany koron, niemieckich lei i rubli. Państwo zobowiązuje się przy wymianie posiadaczowi koron i rubli wypłacić gotówką tylko 60 % zaś na resztę wydać bony skarbowe. X

Reforma agrarna znajduje się w nowym stadium. różnorodnych przypuszczeń wywołanie rozpocznie się już od 200 morgów. W wielu miejscach znajdujące się posiadłości będą liczone razem. Część finansową w przeprowadzeniu reformy agrarnej ma objąć Banca Agrara na co ma otrzymać od

rzędu pożyczkę w kwocie 25 miliardów lei. Nad dokładnem przeprowadzeniu reformy ma czuwać tak zwany „Wielki Senat” jeden na Siedmiogród drugi w Banacie z główną centralą w Kolozsvár.

Budżet Rumunii na rok 1920/21 okazuje deficyt w kwocie 2 miliardów lei a to w przychodach 5 miliardów zaś w rozchodach 7 miliardów lei.

Minister Skarbu zamierza przez radykalne zniesienie wydatków doprowadzić budżet do równowagi.

C z ę ść w o j s k o w a .

1. Ogólne.

Położenie Rumunii pod względem wojskowym nie uległo poważniejszej zmianom z wyjątkiem przeniesienia jednego korpusu strzelców. Większa część armji jest ~~przebrojona~~ już prawie rozbrojona, tylko w nowo przyłączonych obszarach rozlokowane są poszczególne dywizje, przeznaczone jedynie do utrzymania porządku. Jeden korpus strzelców jest umieszczony w Siedmiogrodzie, jedna dywizja królewskich wojsk w Bukowinie, a 6 w Besarabji.

Rozbrojenie i demobilizację można już uważać za przeprowadzoną, tak, że w najkrótszym czasie armja będzie się znajdowała na stopie pokojowej.

2. Siedmiogród.

Przesunięcie jednego korpusu strzelców i linii demarkacyjnej na zachodnią granicę Siedmiogrodu jest z wojskowego punktu widzenia bardzo ważnym faktem.

Pierwsze zarządzenie przesunięcia korpusu strz. zostało wydane przez dtwo frontu zachodniego dnia 11/5. z rozkazem przeprowadzenia 14/5. Zarządzenie to jednak zostało

wieczorem 13/5. cofnięty. Dnia 26/5. zarządzono po raz wtóry przetransportowanie korpusu i wyznaczono termin rozpoczęcia akcji na 28/5. zaś ukończenie na 17/6. Akcję przetransportowania zaczęto faktycznie 28/5. lecz już 2/6. zastanowiono. skutkiem czego ~~już~~ pozostało jeszcze na miejscu 16 transportów mających odejść na wschód.

Dtwa frontu zachodniego wydało 4/6. nowe zarządzenia odnośnie do transportów, które pozostały na miejscu i tak 1.dywizja strz. zamiast w okolicy Deva - Brad została skierowaną przez Kolozsvár - Nagyvarad w okolicę Belenyés, zaś 7 p.strz. z 2.dywizji strz., który w międzyczasie nadszedł z Lugos do Benffy - Hunyad, skierowano do Nagyvarad. W dyslokacji 1.dyw.kaw. nie nastąpiły żadne zmiany. Wedle powyższego zarządzenia akcję wszczęcia dalszego przetransportowania naznaczono na dzień 7 czerwca, zaś ukończenia na 24/6. Większa część transportu przybyła na miejsce swego przeznaczenia.

Powody do przesunięcia ~~były~~ mogły być następujące:

a). Ów rzekomy rozkaz Ententy, że rumuńskie jednostki bojowe mają się wycofać 45 km. na wschód od linii demarkacyjnej.

b). Rumunja, która stale obawiała się ataku ze strony Węgier, nie chciała swoje najlepsze dywizje pozostawiać tuż nad linią demarkacyjną, przecinającą wyżynę (Siedmigród), lecz wycofuje takowe w marszach 2 - 3 dniowych, aby ~~wyprzeczni~~ zapewnić sobie swobodę ruchów taktycznych i wypełnić przez to niektóre luki (jak w kotlinie Szamos, Koeröcs i Maros) poszczególnymi dywizjami.

To nagłe skierowanie 1.dywizji strz. z okolicy Deva - Brad w okolicę Belenyés (Czarny Koeröcs) i 7.p.strz. do Nagyvarad należałoby uważać jako istotne odchylenie od pierwszego planu, czego powodem mogłoby być:

c). Zamierzone przegrupowanie korpusu strz. zmierzające

do zamknięcia przesmyków.

d). Uśmierzanie powstania w Belenyes.

ad c). Rumuńskie Naczelne Dtwo, przy powzięciu kroków na wypadek ataku ze strony Węgier wyszło prawdopodobnie z założenia, że pochód Węgrów w nizinie Maros nie da się wstrzymać ze względu na flankujące położenie Banatu i że dywizja tamże skierowana lepiej da się zużytkować do zamknięcia przesmyku Czarnego Keeroes.

ad d). Fakt, że transport ~~korpusu~~ strz. akuratnie ~~na dzień~~ 2 czerwca wstrzymano i skierowano je do Belenyes i to w czasie gdy tam zaczęły się ukazywać pierwsze oznaki rozruchów, daje dużo do myślenia. W następstwie tego zaczęło się przedyrgywanie dopiero ~~z~~ 7/6., co nie łatwo jest zrozumieć gdyż wybory w Belenyes odbyły się 4/6. Możliwe jest, że ta 5-cio dniowa zwłoka była natury kolejowo technicznej. Rozruchy rozpoczęły się 6/6 a sprowadzona większa część garnizonu Nagyvarad takowe uśmierzyła. Już z tego wnioskować można, że przetransportowanie tamże całej dywizji jedynie ze względu na rozruchy nie było konieczne potrzebne.

W Siedmiogrodzie nie zaszły zresztą żadne dostrzegalne zmiany. Dywizje siedmiogrodzkie znajdują się w swojej pokojowej dyslokacji, a jedynie przedsięwzięto małe przesunięcia niektórych formacji. Na wzmiankę zasługuje przeniesienie dtwa frontu zachodniego z Nagyszeben do Kolozsvar co uczyniono jedynie dlatego, że Kolozsvar więcej nadaje się jako środowisko dla tejże armji, i że stamtąd łatwiej da się osiągnąć siedmiogrodzkie oddziały i takowemi kierować.

Rokowania w sprawie oznaczenia granic wzdłuż linii demarkacyjnej zostały już wszczęte przez bawiące w Węgrzech komisje Ententy, w skład których wchodzi również zastępcy węgierscy i rumuńscy.

W ostatnim czasie stwierdzono budowę następujących obwarowań:

Koło Nagybabya, Zila i Zsibo.

Ufortyfikowania koło Magura (połudn. wschód od Csucsa). Wybudowano okopy w prostej linii między Krivadja - Lupe-ny (ze stanowiskami ~~xxx~~ dla artylerji i drugą linią obronną).

Koło Vilagos a prawdopodobnie także koło Temesvar.

Do Temesvar i Belenyes nadeszło 20 - 22 wagonów drutu kolczastego.

Okolica na północ od Theiss została już przez Rumunów opróżniona i objętą w posiadanie przez wojska czeskie. Równocześnie zostały ściągnięte wojska rumuńskie zajmujące nizinę Theiss aż do Koercesmezoe.

Linja kolejowa Kiralyhaza - Koercesmezoe została przez Czechów i Rumunów objęta we wspólny zarząd.

III. Bessarabja.

Front wschodni znajdował się w czerwcu pod wpływem marszu armji bolszewickiej na Dniestr. Wprawdzie front nad Dniestrem nie był bezpośrednio zagrożony przez armję bolszewicką, jednak Rumuni wskutek możliwości pogorszenia się sytuacji musieli przejściowo pozostawić tam swoje siły. W Bessarabji stoi 6 dywizji rumuńskich.

Z wyjątkiem kilku małych utarozek straży rumuńskich z bandami bolszewickimi nie przyszło nad Dniestrem do większych działań wojennych.

Wedle pewnej wiadomości miała Francja wpływać na Rumunję, aby ta pospieszyła militarnie armji polskiej z pomocą, występując ze znaczniejszymi siłami w Rosji południowej. Ze względu jednak na znane pogotowie wojenne Rumunji, tudzież usposobienie wojska nie uczyniono zadość życzeniom Francji.

Z roczników asenterowanych w Bessarabji jeszcze nie stworzono jednostek bojowych. Kadry zapasowe w Bessarabji

tudzież tworzące się poszczególne pułki zostały podporządkowane pod rozkazy dowódcy II. korpusu, które w tym celu przeniesione z Bukaresztu do Kiszyniowa.

4. Na froncie serbskim i bułgarskim nie było żadnych wydarzeń.

V. Demobilizacja i asenterunek.

Demobilizacja miała być przeprowadzona do 1. lipca. Ze względu jednak na położenie w Rosji tudzież z obawy przed atakiem ze strony Węgier nie została demobilizacja w dywizjach Besarabskich i w korpusie strzelców siedmiogrodzkich ukończona.

Asenterunek w Siedmiogrodzie odroczono wskutek biernego oporu Węgrów. Węgry i Niemcy siedmiogrodzcy idąc do asenterunków nieśli chorągwie węgierskie i odznaki narodowe śpiewając węgierskie pieśni, co w poszczególnych miejscowościach było powodem krwawych starć.

Wiele osób zbiegło z Besarabji przed asenterunkami do Ukrainy. Dotąd asenterowano w Bessarabji 16.000 rekrutów, których wcielono w celu wykształcenia wojskowego do I i IV. korpusu.

VI. Stan organizacji.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

a.) Dekretem królewskim powołana została do życia „Obra-
dująca komisja Sztabu Generalnego”, w skład której wchodzi
jako członkowie tejże: Szef sztabu generalnego (gen. Cristie-
nescu) tudzież 1.2. i 3. zastępca szefa sztabu generalnego.

b.) Do Wiednia przybyła Rumuńska Komisja dla zakupów bro-
ni. Rumunja bowiem stara się uzyskać przyznanie życzonych
ilości broni i amunicji przy pomocy bawiącej w Wiedniu Koali-
cyjnej komisji reparacyjnej.

c.) Z Włoch otrzymała Rumunja 25 wagonów samolotów i inne
go materiału wojennego.

d.) Rumunja planuje budowę fabryk amunicji w Brasse i w Galatz, robót wstępnych jednak dotąd jeszcze nie rozpoczęto.

Odlewnia żelaza i fabryka maszyn w Resicza została zajęta przez rząd i oddana pod nadzór Ministerstwa Wojsny. Fabryka ta została urządzona w czasie wojny do wytwarzania części składowych armat i materiału artyleryjskiego. Rząd chcąc zromunizować fabrykę nosi się z zamiarem zmuszenia akcjonariuszy tejże do odstąpienia po umiarkowanej cenie swych akcji na rzecz rządu. Zarządzenia powyższe dotknęłyby ciężko liczne wielkie banki węgierskie i saskie, które w ostatnich czasach znaczną część akcji zakupiły.

e.) Pułki Calarasi utworzone w Siedmiogrodzie otrzymały oznaczenie Rosiori.

f.) W Gyulafehérvár złączono z wszystkich pułków siedmiogrodzkich kompanie pionierskie celem ich wyszkolenia.

O c e n a

Po chwilach krytycznych w miesiącach wiosennych tak w polityce, gospodarce narodowej jak i w sytuacji wojskowej Rumunja zdaje się z wolna wstępować na drogę konsolidacji i jeżeliby zaszły jakie zaburzenia nieprzewidziane w polityce zewnętrznej lub wewnętrznej, można by uważać tę konsolidację za trwałą.